

ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

Настава и васпитање

UDK 37 ISSN 0547-3330 Београд
НВ год. LX Број 4. стр. 545-754 2011.

РЕДАКЦИЈА

др Љубомир Коцић
др Павел Згага, Словенија
др Драгица Тривић
др Илке Паршман, Немачка
др Снежана Маринковић
др Росица Александрова Пенкова,
Бугарска
др Наташа Матовић
др Ала Степановна Сиденко, Русија
др Емина Хебиб
др Искра Максимовић
др Гордана Николић
др Саша Дубљанин

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

др Гордана Зиндовић Вукадиновић

Лектор: Татјана Догдибеговић

Преводиоци
За енглески језик др Анђелка Игњачевић
За руски језик др Дара Дамљановић

Секретар редакције
Маја Врачар

Компјутерска припрема и коректура:
Предраг Вучинић

За издавача:
Биљана Радосављевић

Штампа: VIDGRAF, Београд

PEDAGOGICAL SOCIETY OF SERBIA

Journal of Education

UDK 37 ISSN 0547-3330 Belgrade
JE Year LX No. 4. p. 545-754 2011.

EDITORIAL BOARD

Ljubomir Kocić, Ph.D.
Pavel Zgaga, Ph.D., Slovenia
Dragica Trivić, Ph.D.
Ilke Parchmann, Ph.D. Germany
Snežana Marinković, Ph.D.
Rossitsa Aleksandrova, Penkova, Ph.D.
Bulgaria
Nataša Matović, Ph.D.
Alla Stepanovna Sidenko, Ph.D, Russia
Emina Hebib, Ph.D.
Iskra Maksimović, Ph.D.
Gordana Nikolić, Ph.D.
Saša Dubljanin, Ph.D.

EDITOR-IN-CHIEF

Gordana Zindović Vukadinović, Ph.D.

Language editor: Tatjana Dogdibegović

Translators:
Andjelka Ignjačević, Ph.D. (English)
Dara Damljanovic, Ph.D. (Russian)

Secretary
Maja Vračar

Design and typeset:
Predrag Vučinić

For the publisher:
Biljana Radosavljević

Printing: VIDGRAF, Belgrade

Настава и васпитање

UDK 37

ISSN 0547-3330

Београд

НВ год. LX

Број 4. стр. 545-754

2011.

САДРЖАЈ

<i>Биљана Бодрошки: Сврха универзитетског образовања са становишта хумболтовских неохуманистичких вредности .....</i>	549
<i>Радован Антонијевић: Природа когнитивне препреке у процесу интелектуалног васпитања.....</i>	565
<i>Милица Глигоровић, Наташа Буха Ђуровић: Сензорна и сензомоторичка интеграција код деце млађег школског узраста ....</i>	584
<i>Ирена Стојковић, Даница Васиљевић-Продановић: Подстицање интелектуалног развоја.....</i>	595
<i>Ленче Милошева: Значај друштвених односа и емоција у контексту учења.....</i>	606
<i>Даринка Шкорић, Драгица Тривић: Учење хемије и аутономија ученика..</i>	620
<i>Гордана Ђигић, Снежана Стојиљковић: Развијање протокола за процену стилова наставника у управљању разредом.....</i>	636
<i>Благица Златковић, Данијела Петровић: Иницијално образовање учитеља у Србији: анализа компатибилности планова и програма учитељских факултета .....</i>	651
<i>Сања Нишевић, Весна Цолић, Нина Бркић: Најчешће навођене препреке у раду васпитача .....</i>	664
<i>Емина (М.) Копас-Вукашиновић, Јелена Максимовић: Дипломски радови студената педагогије и њихове професионалне компетенције .....</i>	673
<i>Борис Кордић, Лена Бабић: Однос београдских студената према спорту на универзитету .....</i>	688
<i>Милован Стаматовић, Горан Шекељић: Ефикасност наставе физичког васпитања у IV разреду основне школе и стручна оспособљеност наставника.....</i>	703
<i>Марина Ђукић Mirzayantz: Учење страног језика помоћу рачунара .....</i>	718
<i>Рајко Пећанац, Драган Растовац: Информатичка компетентност дизајнера медија у образовању.....</i>	729
<i>Упутство за ауторе прилога .....</i>	740
<i>Садржај часописа “Настава и васпитање” за 2011. годину .....</i>	745

Journal of Education

UDK 37

ISSN 0547-3330

Belgrade

JE Year LX

No. 4, p. 545-754

2011.

CONTENTS

<i>Biljana Bodroški: The purpose of university education from the point of view of humboldtian neohumanistic values .....</i>	549
<i>Radovan Antonijević: The nature of “cognitive obstacle” in the process of intellectual education.....</i>	565
<i>Milica Gligorović, Nataša Buha Đurović: Sensory and sensorimotor integration in younger school age children .....</i>	584
<i>Irena Stojković, Danica Vasiljević-Prodanović: Stimulating intellectual development.....</i>	595
<i>Lence Miloseva: The importance of social relationships and emotions in the learning context .....</i>	606
<i>Darinka Škorić, Dragica Trivić: Chemistry learning context and learner autonomy .....</i>	620
<i>Gordana Đigić, Snežana Stojiljković: Developing a protocol for evaluating teachers’ classroom management styles.....</i>	636
<i>Blagica Zlatković, Danijela Petrović: Pre-service teacher training in Serbia: the analysis of teacher college curricula compatibility .....</i>	651
<i>Sanja Nišević, Vesna Colić, Nina Brkić: Most frequent obstacles in preschool teachers’ work .....</i>	664
<i>Emina (M.) Kopas-Vukašinović, Jelena Maksimović: Pedagogy students’ theses and professional competencies .....</i>	673
<i>Boris Kordić, Lepa Babić: The attitudes of Belgrade university students towards sport .....</i>	688
<i>Milovan Stamatović, Goran Šekeljić: Physical education efficiency in the fourth grade of elementary school and teachers’ competencies.....</i>	703
<i>Marina Đukić Mirzayantz: Computer aided foreign language learning .....</i>	718
<i>Rajko Pećanac, Dragan Rastovac: IT competences of educational media designers .....</i>	729
Notes for contributors	742
<i>Contents of Journal of Education for year 2011 .....</i>	745

Обучение и воспитание

UDK 37

ISSN 0547-3330

Белграде

НВ год. LX

Номер 4. стр. 545-754

2011.

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Биљана Бодроски: Смысл университетского образования с точки зрения гумбольтовских неогуманистических ценностей .....</i>	549
<i>Радован Антониевич: Природа когнитивного препятствия в процессе умственного воспитания .....</i>	565
<i>Милица Глигорович, Наташа Буха Джурувич: Сенсорная и сенсомоторная интеграция у детей младшего школьного возраста.....</i>	584
<i>Ирена Стойкович, Даница Васильевич-Проданович: Побуждение к умственному развитию .....</i>	595
<i>Ленче Милошева: Роль общественных отношений и эмоций в контексте учения .....</i>	606
<i>Даринка Шкорич, Драгица Тривич: Обучение химии и автономия учащихся .....</i>	620
<i>Гордана Джигич, Снежана Стоилькович: Развитие протокола оценки стилей учителя в управлении классом .....</i>	636
<i>Благица Златкович, Даниела Петрович: Образование учителей в Сербии: анализ совместимости учебных планов и программ педагогических факультетов.....</i>	651
<i>Саня Нишевич, Весна Цолич, Нина Бркич: Частые трудности в работе воспитателей .....</i>	664
<i>Эмина Копас-Вукашинович, Елена Максимович: Дипломные работы студентов педагогики и их профессиональные компетенции .....</i>	673
<i>Борис Кордич, Лена Бабич: Отношение белградских студентов к спорту при университете.....</i>	688
<i>Милован Стаматович, Горан Шекелич: Эффективность обучения физическому воспитанию и профессиональная подготовка учителя.....</i>	703
<i>Марина Джукич Мирзиянтз: Обучение иностранному языку с использованием компьютера .....</i>	718
<i>Райко Печанац, Драган Раствовац: Компьютерная компетентность дизайнера масс-медиа в образовании .....</i>	729
<i>Рекомендация авторам .....</i>	744
<i>Содержание журнала для 2011. год .....</i>	745

СВРХА УНИВЕРЗИТЕТСКОГ ОБРАЗОВАЊА СА СТАНОВИШТА ХУМБОЛТОВСКИХ НЕОХУМАНИСТИЧКИХ ВРЕДНОСТИ

Апстракт *Тема овог рада је сврха универзитетског образовања са становишта хумболтовских неохуманистичких вредности. У периодима великих реформи образовних система значајно је стално преиспитивање вредности на којима се заснива и којима тежи образовни систем у целини и на појединим нивоима. Хумболтов приступ одређивању сврхе универзитетског образовања заснован је на његовој теорији образовања која укључује три кључне поставке, у складу с којима је и структуриран овај рад: (а) образовање индивидуе као хармонични развој свих њених потенцијала; (б) образовање као култивација индивидуалности заснована на развоју „унутрашњих форми“; (в) ограничавање улоге државе у образовању – претпоставка развоја индивидуалности. У складу с тим поставкама сврха универзитетског образовања остварује се на темељу доминације општеобразовног у односу на стручно образовање и научног истраживања у односу на школско подучавање. Главна улога државе је да омогући и гарантује институционално уређење универзитета које штити аутономију и самоуправни карактер академске заједнице.*

Кључне речи: *сврха универзитетског образовања, неохуманистичке вредности, развој индивидуалности, улога државе у образовању, аутономија универзитета.*

THE PURPOSE OF UNIVERSITY EDUCATION FROM THE POINT OF VIEW OF HUMBOLDTIAN NEOHUMANISTIC VALUES

Abstract *The topic of this paper is the purpose of university education from the point of view of Humboldtian and neo-humanistic values. In the periods of major reforms of education systems it is necessary to frequently re-examine the values on which the education system as a whole and on individual levels is based and which it aspires to reach. Humboldt's approach to determining the purpose of university education is based on his theory of education which includes three key assumptions in accordance with which this article is structured: (a) education of the individual as a harmonious development of their potentials; (b) education as cultivation of individuality based on the development of 'internal forms'; (c) limitation of the role of the state in education - a presupposition of the development of individuality. In accordance with these assumptions the purpose of university education is accomplished through the dominance of general education in relation to specialized education and scientific research in relation to lecturing. The main role of the government is to provide and guarantee institutional arrangements which protect autonomy and self-regulating character of the academic community.*

Keywords: *purpose of university education, neo-humanistic values, development of individuality, role of government in education, university autonomy.*

¹ bbodrosk@f.bg.ac.rs

СМЫСЛ УНИВЕРСИТЕТСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ С ТОЧКИ СРЕНИЯ ГУМБОЛТОВСКИХ НЕОГУМАНИСТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ

Резюме

В данной работе рассматривается проблема смысла университетского образования с точки зрения гумбольтовских неогуманистических ценностей. В период больших реформ образовательной системы очень важным становится постоянное переосмотрение ценностей к которым стремится образовательная система в целом и отдельные ее части. Подход Гумбольта к определению смысла университетского образования обосновывается на его теории образования, в которой выделяются три ключевые посылки: (а) образование индивида как гармоничное развитие всех его возможностей; (б) образование как культивация индивидуальности на основе развития „внутренних форм“; (в) ограничение роли государства в образовании как предпосылка развития индивидуальности. В соответствии с этим структурирована и данная работа. Следовательно, смысл университетского образования осуществляется на основе доминанции общеобразовательного над специальным образованием и научного исследования над школьным обучением. Главная роль государства заключается в обеспечении институционального устройства университета, который защищает автономию и самоуправленческий характер академического сообщества.

Ключевые слова: *смысл университетского образования, неогуманистические ценности, развитие индивидуальности, роль государства в образовании, автономия университета.*

ПРИРОДА КОГНИТИВНЕ ПРЕПРЕКЕ У ПРОЦЕСУ ИНТЕЛЕКТУАЛНОГ ВАСПИТАЊА

Апстракт *Интелектуално васпитање у настави подразумева различите облике активности ученика који треба да утичу на развој когнитивних својстава ученика. У настави постоји систем различитих активности, с обзиром на то да су систематичност и организованост кључна својства наставе. У овом раду разматра се појам „когнитивне препреке“, као елементарне позиције у процесу интелектуалног развоја. Описују се и различити примери задатака у настави који по форми и садржају имају конституисану когнитивну препреку. За процес „савладавања когнитивне препреке“ при решавању постављеног задатка у настави неопходно је да ученик ангажује референтни когнитивни потенцијал, односно да активира различите мисаоне активности (мисаоне операције), а тако се развијају и унапређују поједина когнитивна својства. Целина процеса интелектуалног васпитања, које се одвија у настави и кроз друге моделе васпитања и образовања, посматра се као целинит, организован и ка испуњењу одређених циљева, задатака и исхода интелектуалног васпитања оријентисан систем когнитивних препрека, које омогућавају оптималну мисаону активацију индивидуе и њен развој у целини, као и развој посебних когнитивних својстава (способности, вештина, знања и друго).*

Кључне речи: *интелектуално васпитање, утицај на развој, когнитивна препрека, активност у процесу васпитања.*

THE NATURE OF „COGNITIVE OBSTACLE“ IN THE PROCESS OF INTELLECTUAL EDUCATION

Abstract *Intellectual education includes various forms of activities which are supposed to enhance the development of cognitive abilities of the student. The teaching process includes an elaborate system of different activities since systematization and organization are the key features of the teaching process. The article considers the concept of „cognitive obstacle“ as an elementary point in the process of intellectual growth. Offered are also different examples of teaching tasks which in form or contentwise contain a cognitive obstacle. In order to „overcome a cognitive obstacle“ while trying to solve a task the student has to engage his referent cognitive potentials, i.e. activate various thinking activities (thinking operations), which is how individual cognitive features are developed and enhanced. The process of intellectual education which takes place in the teaching process and through other educational forms is regarded as a whole, an organized system of cognitive obstacles oriented towards reaching specified goals and outcomes of intellectual education, the system which enables optimal cognitive activation of the individual and his development in general, as well as the development of particular cognitive features (abilities, skills, knowledge, etc.).*

¹ radovan.antonijevic@f.bg.ac.rs

Keywords: *intellectual education, influence on development, cognitive obstacle, activity in educational process.*

ПРИРОДА КОГНИТИВНОГО ПРЕПЯТСТВИЯ В ПРОЦЕССЕ УМСТВЕННОГО ВОСПИТАНИЯ

Резюме *Умственное воспитание подразумевает различные формы активности учащихся, которые влияют на развитие его когнитивных способностей. В процессе обучения применяется система разнообразных активностей, потому что систематичность и организованность - ключевые особенности обучения. В данной работе рассматривается понятие „когнитивного препятствия“ в качестве элементарной позиции в процессе умственного развития. Приводятся различные задания, содержащие в своей форме и содержании когнитивное препятствие. Для преодоления когнитивного препятствия при решении определенного задания в процессе обучения необходимо активизировать референтный когнитивный потенциал учеником, т.е. побудить к мыслительной деятельности, и таким способом развиваются и отдельные когнитивные особенности. Процесс умственного развития, осуществляющийся в процессе обучения и вне этого процесса, рассматривается как целостная, организованная и целеустремленная система когнитивных препятствий, обеспечивающих оптимальную мыслительную деятельность, ее развитие в целом, а также и развитие особых когнитивных качеств (способностей, умений, знаний и пр.).*

Ключевые слова: *умственное воспитание, условия развития, когнитивное препятствие, активность в процессе воспитания.*

СЕНЗОРНА И СЕНЗОМОТОРИЧКА ИНТЕГРАЦИЈА КОД ДЕЦЕ МЛАЂЕГ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Апстракт *Могућност интеграције информација је есенцијална за стицање целовитог доживљаја појава и активности које нас окружују. Ово истраживање је спроведено у намери да се утврде динамика развоја, заступљеност одступања у развоју и родне специфичности у области сензорне и сензомоторичке интеграције код деце млађег школског узраста. Узорком је обухваћено 300 ученика типичног интелектуалног развоја из централних општина града Београда, оба пола, узраста 8-11 година. За испитивање сензорне и сензомоторичке интеграције коришћени су суптестови Аудиовизуелна асоцијација и Визуомоторичка координација и могућност следа Акадија теста развојних способности. Према добијеним резултатима, постигнућа у области сензорне интеграције су боља од постигнућа на задацима визуомоторичке интеграције. Између резултата испитаника који похађају II, III и IV разред утврђене су статистички значајне разлике у области сензорне и сензомоторичке интеграције ($p < 0.000$). Није утврђена статистички значајна повезаност између сензорне интеграције и пола ($p = 0.117$). Постигнућа девојчица у области визуомоторичке координације су значајно боља од постигнућа дечака ($p = 0.009$). Резултати већине испитаника на суптестовима Аудиовизуелна асоцијација (88,4%) и Визуомоторичка координација (83,3%) су у складу с узрастним нормама.*

Кључне речи: *сензорна интеграција, сензомоторичка интеграција, млађи школски узраст*

SENSORY AND SENSORIMOTOR INTEGRATION IN YOUNGER SCHOOL AGE CHILDREN

Abstract *The possibility of integration of information is essential for obtaining a complete experience of phenomena and activities that surround us. The research was conducted with the aim to determine the dynamics of development, eventual deviation in the development and gender specificities in the area of sensory and sensorimotor integration in younger school-age children. The sample included 300 students of typical intellectual development from central area of Belgrade, of both sexes, and aged 8-11. For examining sensory and sensorimotor integration we used the subtests Audiovisual Association and Visual-motor Coordination Test and for the possibility of sequence the Acadia test for developmental capabilities. According to the obtained results, the achievements in sensory integration were higher than the achievements on the tasks for testing visual-motor integration. Statistically significant differences were obtained between the respondents of the second, third and fourth grades in the area of sensory and sensorimo-*

¹ gligorovic@fasper.bg.ac.rs

tor integration ($p < 0.000$). Sensorimotor integration and gender showed no statistically significant relation. The achievements of girls in the area of visual-motor coordination were significantly higher than those of boys ($p = 0.009$). The results of the majority of the respondents on the subtests Audiovisual Association (88.4%) and Visual-motor Coordination (83.3%) are in accord with relevant age norms.

Keywords: *sensory integration, sensorimotor integration, younger school age.*

СЕНСОРНАЯ И СЕНСОМОТОРНАЯ ИНТЕГРАЦИЯ У ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Резюме *Возможность интеграции и переработки полученной информации - существенный признак целостного восприятия окружающего мира. Данное исследование проведено в целях определения динамики развития, частотности отступлений в развитии и половой специфики в области сенсорной и сенсомоторной интеграции у детей младшего школьного возраста. Исследование проведено на примере 300 учеников и учениц типичного умственного развития из центральных школ города Белграда, в возрасте 8-11 лет. Для исследования сенсорной и сенсомоторной интеграции использованы субтесты Аудиовизуальная ассоциация и Визуально-моторная координация и возможности применения Академия теста возрастных способностей. Согласно полученным результатам, постижения в области сенсорной интеграции более хорошие, чем постижения в области визуально-моторной интеграции. Между учениками второго, третьего и четвертого классов отмечена статистически значимая разница в области сенсорной и сенсомоторной интеграции ($p < 0.000$). Статистически значимая взаимосвязь между сенсорной интеграцией и полом не обнаружена ($p = 0.117$). Достижения девочек в области визуально-моторной координации значительно выше, чем мальчиков ($p = 0.009$). Результаты большинства исследуемых учеников на тестах Аудиовизуальная ассоциация (88,4%) и Визуально-моторная координация (83,3%) соответствуют возрасту учеников.*

Ключевые слова: *сенсорная интеграция, сенсомоторная интеграция, младший школьный возраст.*

ПОДСТИЦАЊЕ ИНТЕЛЕКТУАЛНОГ РАЗВОЈА

Апстракт У раду су анализирани следећи облици подстицања интелектуалног развоја: примена специфичних стратегија за убрзање интелектуалног развоја; програми намењени ублажавању заостајања у интелектуалном развоју деце из одређених друштвених категорија (деце из ниских социоекономских слојева и деце која одрастају у институцијама); програми намењени подстицању интелектуалног развоја деце из опште популације. Преглед показује да примена специфичних стратегија подстицања интелектуалног развоја, у оквиру краткотрајних експерименталних програма, или не показује ефекте на пољу интелектуалног развоја или су ти ефекти специфични и краткотрајни. Насупрот томе, анализе показују да програми намењени ублажавању заостајања у интелектуалном развоју деце и програми намењени подстицању интелектуалног развоја деце из опште популације, који се спроводе у оквиру акционих истраживања, могу позитивно деловати на интелектуални развој. Како је показало поређење програма, њихова делотворност је одређена трајношћу и учесталошћу спровођења програмских активности и узрастом деце на коме се програм спроводи. Као важан чинилац који одређује делотворност програма издваја се теоријска заснованост програма. Програми чији је садржај заснован на теоријама Жана Пијажеа и Лава Виготског доприносе интелектуалном напредовању, као и академском постигнућу ученика. Они могу представљати основ за даљи развој педагошких активности у циљу подстицања интелектуалног развоја ученика.

Кључне речи: интелектуални развој, подстицање интелектуалног развоја, програми когнитивног убрзања

STIMULATING INTELLECTUAL DEVELOPMENT

Abstract This paper analyzes the following forms of stimulation of intellectual development: implementation of specific strategies to accelerate intellectual development; programmes intended to reduce delays in intellectual development of children from certain social categories (children from low socio-economic strata and children who grow up in institutions); and programmes for stimulating intellectual development of children from general population. Our review shows that the application of specific strategies for stimulating intellectual development in the framework of short-term experimental programmes either shows no effects or these are specific and short-term. To the contrary, the analyses show that the programmes for delay reduction, as well as the programmes for children from general population, conducted in the framework of action research, can have positive influence on intellectual development of children. As the comparison of the programmes shows their effectiveness depends upon their durability and frequency of application, as well as upon the age of children involved. The theoretical

¹ irenas@fasper.bg.ac.rs

foundation of a programme stands out as a decisive factor of the programme's effectiveness. The programmes based on the theories by Jean Piaget and Lev Vygotski contribute to intellectual progress and academic attainments of students. They can be used as the basis for further development of educational activities to encourage students' intellectual development.

Keywords: *intellectual development, stimulation of intellectual development, cognitive acceleration programmes.*

ПОБУЖДЕНИЕ К УМСТВЕННОМУ РАЗВИТИЮ

Резюме

В работе приводятся результаты анализа следующих форм побуждения к умственному развитию: применения специфических стратегий для ускорения умственного развития, программы по предупреждению задержки в умственном развитии детей определенных общественных групп (дети из низких социально-экономических слоев общества), программы по побуждению к умственному развитию детей из общей популяции. Наблюдения показывают, что применение специфичных стратегий побуждения к умственному развитию в рамках кратковременных экспериментальных программ, либо не оказывает влияния и эффективности на плане умственного развития, либо речь идет о кратковременной эффективности. Напротив, программы по предупреждению задержки в умственном развитии детей и программы по побуждению к умственному развитию детей в общей популяции, применяемые в рамках акционных исследований, положительно влияют на умственное развитие детей. Сопоставительный анализ программ показывает, что их результативность определяется продолжением и частотностью применения программ и возрастом детей. Важным фактором является и теоретическая обоснованность программ. Программы, в основе которых находятся теоретические послылки Ж. Пиаже и Л. Выготского способствуют умственному развитию и академической успеваемости учащихся. Они могут служить основой для дальнейшего развития педагогических активностей по умственному развитию учащихся.

Ключевые слова: *умственное развитие, побуждение к умственному развитию, программа когнитивного ускорения.*

THE IMPORTANCE OF SOCIAL RELATIONSHIPS AND EMOTIONS IN THE LEARNING CONTEXT

Abstract *Learning environments are social environments, and learners are highly complex beings whose emotions interact with their learning in powerful ways. This study presents and discusses some theoretical starting points, addressing social relationships, emotion and competencies in the frame of informal learning context. Here, we also report some research findings of the project “IT in In-Service Teacher Training”, supported by USAID. Eleven professors and assistants from three Pedagogical faculties in Macedonia (Stip, Bitola, Skopje) were involved. The main aim of this study is to show the importance of social relationships and emotions which occurred during intentional informal learning between participants of the workshops, in the frame of the mentioned project.*

Keywords: *social relationships; emotions; learning context.*

ЗНАЧАЈ ДРУШТВЕНИХ ОДНОСА И ЕМОЦИЈА У КОНТЕКСТУ УЧЕЊА

Апстракт *Средине у којима се учи су друштвене средине, а ученици су изузетно сложена бића чије емоције снажно утичу на учење. У раду се презентују и разрађују неке почетне теоретске поставке које се односе на друштвене односе, емоције и компетенције у оквиру неформалног контекста учења. Износе се неки резултати истраживања пројекта “IT in In-Service Teacher Training” (Информациона технологија у обуци наставника) под покровитељством USAID које је укључивало једанест професора и асистената са три Педагошка факултета у Македонији (Штип, Битола, Скопје). Главни циљ истраживања јесте да покаже значај друштвених односа и емоција које се јављају током намерног неформалног учења међу учесницима радионица у оквиру поменутог пројекта.*

Кључне речи: *друштвени односи, емоције, контекст учења-*

РОЛЬ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ И ЭМОЦИЙ В КОНТЕКСТЕ УЧЕНИЯ

Резюме *Среда в которой ведется обучение - это общественная среда, а эмоции учащихся оказывают сильное влияние на учение и обучение. В данной статье разрабатываются некоторые основные теоретические предпосылки, касающиеся общественных отношений, эмоций и компетенций в рамках неформального контекста учения. Приводятся некоторые результаты более широкого исследования в рамках проекта Информационная технология и подготовка преподавателей под покровительством USAID, в котором приняли участие 11 про-*

¹ e-mail:lence.miloseva@ugd.edu.mk

фессоров и ассистентов, работающих на 3 педагогических факультетах в Македонии (города: Штип, Битоль, Скопье). В исследовании показано значение и роль общественных отношений и эмоций, которые появляются в процессе неформального учения среди участников мастерской в рамках приведенного проекта.

Ключевые слова: общественные отношения, эмоции, контекст учения.

УЧЕЊЕ ХЕМИЈЕ И АУТОНОМИЈА УЧЕНИКА

Апстракт На основу резултата тестирања PISA2009, тек око 1% петнаестогодишњака у Србији је способно да се сналази у сложеним животним ситуацијама, да доноси одговорне, научно утемељене одлуке на личном, друштвеном и професионалном плану. У овом раду анализирана су искуства из којих се види како промена контекста у коме се одвија учење, што може да обухвата промену садржаја, метода наставе и учења, места где се одвија учење, доприноси бољим резултатима ученика. У одабраним истраживањима, кроз истраживачки и експериментални рад, ученици повезују садржаје хемије са свакодневним животом и са садржајима других наставних предмета. Овакав начин рада подржава и јача аутономију ученика, јача унутрашњу мотивацију, подстиче креативност, иницијативу ученика и доношење одлука, а све у циљу формирања функционалних знања и достизања виших сазнајних нивоа.

Кључне речи: настава хемије, контекст учења хемије, методе наставе и учења, аутономија

CHEMISTRY LEARNING CONTEXT AND LEARNER AUTONOMY

Abstract According to the results of the PISA 2009 testing only 1% of the fifteen-year-olds in Serbia are able to cope with complex life situations, to make responsible, scientifically based decisions on personal, social and professional levels. The paper offers an analysis of some experiences which shows how the change of the learning context, which may include changing the contents, teaching and learning methods, learning environment, etc., enhance students' achievements. In the selected research the students associate the contents of chemistry to everyday life and the contents of other teaching subjects. This mode supports and strengthens students' autonomy, enhances intrinsic motivation, encourages creativity, initiative and decision making of students, all in order to develop functional knowledge and reach higher cognitive levels.

Keywords: chemistry teaching, chemistry learning context, teaching and learning methods, autonomy.

ОБУЧЕНИЕ ХИМИИ И АВТОНОМИЯ УЧАЩИХСЯ

Резюме Согласно результатам тестирования PISA 2009 только 1% учеников 15-летнего возраста в Сербии способны ориентироваться в сложных жизненных ситуациях, принимать ответственные решения личного, общественного и профессионального уровней. В данной работе показывается, как изменение контекста обучения приводит к изменению содержания обучения,

¹ darinka@chem.bg.ac.rs

методов обучения и учения, места обучения и способствует лучшей успеваемости в учебе. Участвуя в исследовательской и экспериментальной работе, ученики связывают содержания обучения химии с повседневной жизнью и со содержанием других учебных предметов. Такой подход к работе поддерживает автономию учащихся, повышает внутреннюю мотивацию и креативность у них, положительно влияет на развитие самостоятельности в принятии решений, а все это способствует формированию функциональных знаний и приобретению более высокого познавательного уровня.

Ключевые слова: обучение химии, контекст учения, методы обучения, автономия учащихся.

РАЗВИЈАЊЕ ПРОТОКОЛА ЗА ПРОЦЕНУ СТИЛОВА НАСТАВНИКА У УПРАВЉАЊУ РАЗРЕДОМ

Апстракт У раду се најпре појмовно одређује концепт управљања разредом, указује на кључне елементе и претпоставке успешног управљања разредом. Затим се описују стилови, посебно гледиште ауторки Мартин и Болдвин које истичу три димензије управљања разредом: личност (уверења наставника о личности ученика и поступци који се на томе заснивају), настава (оно што наставник чини да би успоставио и одржао активности на часу), и дисциплина (поступци које наставник предузима да би успоставио одговарајуће стандарде понашања). Зависно од расподеле контроле над ситуацијом у одељењу између наставника и ученика, могуће је разликовати три стила управљања разредом: интервенишући, неинтервенишући и интеракционистички стил. Описан је поступак конструкције протокола за процену стилова наставника у управљању разредом, који садржи описе 20 сегмената понашања у одељењу. Процена се заснива на опсервацији часа обучених процењивача. Протокол је употребљен у истраживању спроведеном у осам основних школа, а опсервирана су по два часа 269 наставника разредне и предметне наставе. Установљено је високо слагање процењивача и добра интерна конзистентност инструмента. Протокол је намењен школским психолозима, педагозима и просветним саветницима, а подаци о доминантном стилу управљања разредом могу бити основа за саветодавни рад са наставницима ради стварања повољног окружења за учење и развој.

Кључне речи: classroom management, стилови управљања разредом, протокол за процену, наставници основне школе

DEVELOPING A PROTOCOL FOR EVALUATING TEACHERS' CLASSROOM MANAGEMENT STYLES

Abstract The paper first defines the concept of classroom management and highlights the key-elements and presuppositions of successful classroom management. Further follows a description of different styles based on views of Martin and Baldwin who stress three dimensions of classroom management: personality (the teacher's convictions about the student's personality and actions based on them), teaching (what the teacher does to initiate and maintain class activities) and discipline (the procedures the teacher uses to establish adequate behaviour standards). Depending on the distribution of the control over the situation in the classroom between the teacher and the students three styles of classroom management can be discerned: intervening, non-intervening and interactive style. Then, the development of the protocol is described, which contains the descriptions of 20 segments of classroom behaviour. The evaluation was performed by the

¹ djigic@filfak.ni.ac.rs

observation of 20 trained evaluators. The protocol was used in the research conducted in eight elementary schools, and two sessions of each of 269 teachers, both junior elementary school teachers and subject teachers were observed. The procedure showed a high level of accordance among the evaluators and a good internal consistency of the instrument. The protocol is designed for school psychologists, educators and educational advisors, and the data on the dominant style of classroom management can be the basis for advisory work with teachers to create an enabling environment for learning and development.

Keywords: *classroom management, classroom management styles, evaluation protocol, elementary school teachers.*

РАЗВИТИЕ ПРОТОКОЛА ОЦЕНКИ СТИЛЕЙ УЧИТЕЛЯ В УПРАВЛЕНИИ КЛАССОМ

Резюме

Определив понятие концепта управления классом, в данной работе выявляются ключевые элементы и предпосылки успешного управления классом. Затем, приводятся стили, описанные в работах Мартин и Болдвин, где выделяются три аспекта управления классом: личность (понимание учителем личности ученика и связанные с этим поступки), обучение (действия учителя относительно регуляции активностей на уроках), дисциплина (действия учителя по внедрению определенных стандартов поведения). На основании качества отношений между учителем и учениками, авторами выявлены следующие стили управления классом: вмешательский, невмешательский и взаимодействующий. В работе показывается процедура конструирования протокола для оценки стилей учителя в управлении классом, содержащая описание 20 сегментов поведения в классе. Исследование праведено на примере 269 классных учителей и предметников, работающих в 8 основных школах. Данным протоколом могут пользоваться в своей работе школьные психологи и педагоги, совещательные органы, а данные о доминантном стиле управления классом можно применить в совещательной работе с учителями в целях улучшения условий обучения.

Ключевые слова: *класный менеджмент, стили управления классом, протокол оценки, учителя основной школы.*

Благица Златковић¹
Учитељски факултет, Врање
Данијела Петровић
Филозофски факултет
Београд

UDK - 378.6:37(497.11)"2008"; 371.14
ID 188109324
Стручни рад
НВ.ЛХ 4.2011.
Примљен: 10. V 2011.

ИНИЦИЈАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ УЧИТЕЉА У СРБИЈИ: АНАЛИЗА КОМПАТИБИЛНОСТИ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА УЧИТЕЉСКИХ ФАКУЛТЕТА

Апстракт У акредитационом циклусу завршеном 2008. године факултети за образовање учитеља у Србији настојали су да задовоље критеријуме постављене Болоњском декларацијом, па су у тим настојањима почетни, релативно усаглашени програми и планови учитељских факултета модификовани у оквиру сваке институције појединачно, без јасно дефинисаног националног оквира. Због тога је неопходно преиспитивање компатибилности система иницијалног образовања учитеља у Србији. Циљ овог рада је био да испитамо усаглашеност студијских програма на шест државних факултета за образовање учитеља у Србији. У раду је коришћена компаративна метода, тј. упоредна анализа планова и програма учитељских факултета. Анализа је спроведена на основу следећих параметара: укупан број предмета на студијском програму за образовање учитеља и број предмета по годинама студија; број заступљених предмета у појединим научним областима; број заступљених предмета према категоризацији наставних предмета акредитационе комисије и бодовна вредност појединих наставних предмета. Анализом је утврђено да се студијски планови и програми учитељских факултета у Србији разликују по већини посматраних параметара. Постојећа некомпатибилност студијских програма и планова учитељских факултета у Србији може се толерисати уколико факултети и поред изражених програмских разлика остварују исте образовне исходе, односно образују учитеље приближно истих компетенција.

Кључне речи: иницијално образовање учитеља, студијски планови и програми учитељских факултета, компетенције будућих учитеља, Болоњски процес, мобилност

PRE-SERVICE TEACHER TRAINING IN SERBIA: THE ANALYSIS OF TEACHER COLLEGE CURRICULA COMPATIBILITY

Abstract In the accreditation cycle which was completed in 2008, teacher colleges in Serbia strived to meet the criteria determined in the Bologna Declaration. Initially unified to a considerable degree these curricula have subsequently been modified in each institution separately without a clearly defined national framework. Hence the necessity for reexamination of the compatibility of the pre-service teacher training system in Serbia. Our research included six state-owned pre-service teacher colleges in Serbia. In our analysis we used the comparative method, i.e. the comparative analysis of pre-service teacher college curricula based on the following parameters: the total number

¹ blagicaz@ucfak.ni.ac.rs

of the subjects taught, the number of subjects in each study year; the number of subjects within specific scientific fields; the number of subjects categorized by the Accreditation Committee and the credits value of individual subjects. The analysis confirmed that there are differences between the pre-service teacher college curricula across the majority of the parameters. The existing incompatibility of the curricula for teacher training faculties in Serbia can be tolerated if these institutions, despite the perceived differences, achieve the same educational outcomes and equip the teachers with approximately the same competencies.

Keywords: *pre-service teacher training, teacher training college curricula, future teacher competencies, the Bologna process, mobility.*

ОБРАЗОВАНИЕ УЧИТЕЛЕЙ В СЕРБИИ: АНАЛИЗ СОВМЕСТИМОСТИ УЧЕБНЫХ ПЛАНОВ И ПРОГРАММ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ФАКУЛЬТЕТОВ

Резюме *В оконченом в 2008 году цикле аккредитации педагогические факультеты в Сербии приняли поставленные Болонским процессом критерии и каждый факультет отдельно модифицировал уже принятые учебные планы и программы обучения, но при этом не принимались во внимание национальные рамки. Поэтому необходимо провести анализ совместимости системы образования учителей в Сербии. С применением сопоставительного анализа, в данной работе исследуется согласованность программ обучения в государственных факультетов для образования учителей в Сербии. Внимание исследователей было сосредоточено на следующих компонентах: общее количество учебных предметов, годовое количество учебных предметов, количество учебных предметов по отдельным учебным наукам, количество учебных предметов согласно категоризации комиссии по аккредитации и количество баллов по учебному предмету. Проведенный анализ показывает, что учебные планы и программы педагогических факультетов в Сербии различаются между собой в большинстве наблюдаемых параметров. Однако, к существующей разницы между учебными планами и программами обучения можно относиться терпимо в случае когда факультеты дают специалистов приблизительного уровня компетентности.*

Ключевые слова: *образование учителей, учебные планы и программы педагогических факультетов, компетенции будущих учителей, Болонский процесс, мобильность.*

Сања Нишевић¹
Весна Цолић
Висока школа струковних студија
за образовање васпитача, Нови Сад
Нина Бркић
Медицински факултет
Нови Сад

UDK - 373.21; 373.211.24

ID 188109836

Оригинални научни рад

НВ. LX 4. 2011.

Примљен: 1. IX 2011.

НАЈЧЕШЋЕ НАВОЂЕНЕ ПРЕПРЕКЕ У РАДУ ВАСПИТАЧА

Апстракт У непосредном раду васпитачи налазе на специфичне проблеме који могу да модификују њихове поступке, а самим тим и исходе васпитно-образовног рада. Успех или неуспех у сналажењу у сложеним интерперсоналним односима зависиће од знања и способности васпитача, али исто тако и од квалитета међусобних интеракција, могућности прилагођавања самих васпитача и реалних могућности за промене у оквиру вртића/установе. Циљ овог истраживања био је да се види са каквим проблемима у раду се срећу васпитачице деце предшколског узраста. У истраживању је учествовало укупно $N=217$ испитаница, просечна старости 35,21 година, док је просечан стаж које су испитанице имале у непосредном раду са децом био 9,15 година. Коришћена је анкета припремљена за потребе прикупљања података у овом испитивању. Испитанице су навеле укупно 2.025 проблема у свакодневном раду, односно 9,33 у просеку по једном васпитачу. Највећи број проблема наводиле су у раду и комуникацији са родитељима (укупно 756 проблема), затим у раду са колегама (укупно 644 проблема) и, на крају, са децом (укупно 629 проблема). Добијени резултати наглашавају неопходност континуиране едукације васпитача, нарочито из области вештина комуницирања.

Кључне речи: васпитачи, предшколство, препреке у раду, комуникација.

MOST FREQUENT OBSTACLES IN PRESCHOOL TEACHERS' WORK

Abstract In their practice educators are often faced with specific problems which may modify their actions and consequently the outcomes of the educational work. Success or failure in coping with complex interpersonal relations depend upon the educator's abilities and knowledge, the quality of interpersonal interactions, personal adaptability and realistic opportunities for change within preschool/institution. The research was aimed at discovering the problems preschool teachers meet in their work. The sample included 217 respondents of average age 35.21 and 9.15 years of experience in work with children. The teachers indicated a total of 2025 problems in their everyday work, i.e. on average 9.33 problems per person. The most important problems they saw were related to communication with parents (756), colleagues (644) and children (629). The obtained results highlight the necessity of continuous teacher education, especially in the field of communication skills.

Keywords: preschool teachers, preschooling, obstacles in work, communication.

¹ sanjanisevic@neobee.net

ЧАСТЫЕ ТРУДНОСТИ В РАБОТЕ ВОСПИТАТЕЛЕЙ

Резюме *В своей работе воспитатели встречаются с особыми проблемами, которые могут модифицировать их поступки и повлиять на результаты воспитательно-образовательной работы. Успешная или неуспешная ориентация в сложных межличностных отношениях, в первую очередь, зависит от знаний и способностей воспитателя, от качества взаимных отношений, приспособленности самих воспитателей и реальной ситуации в детском саду или в дошкольном учреждении. В данном исследовании выявляются трудности, с которыми встречаются воспитатели, работающие в детских садах. Исследование проведено на примере 217 воспитателей, в возрасте в среднем 35 лет, рабочего стажа в среднем 9,15 лет, с применением специально подготовленного вопросника. Анкетированные воспитательницы приводят всего 2.025 проблем в ежедневной работе, т.е. - 9,33 трудностей по одной воспитательнице. Самое большое количество проблем появляется в коммуникации с родителями (всего 756 проблем), затем в работе с другими воспитательницами (644 проблемы) и в последнюю очередь - с детьми (629 проблем). Полученные результаты указывают на необходимость постоянной эдукации воспитателей, особенно в сфере общения.*

Ключевые слова: *воспитатели, дошкольное воспитание и образование, трудности в работе, коммуникация.*

Борис Кордић¹
Факултет безбедности
Универзитет у Београду
Лепа Бабић
Департман за пословну економију
Универзитет Сингиднум, Београд

UDK - 316.644-057.87:796(497.11)"200/..."; 796(497.11)"2009/2013"

ID 188111116

Оригинални научни рад

НВ. LX 4. 2011.

Примљен: 2. II 2011.

ОДНОС БЕОГРАДСКИХ СТУДЕНАТА ПРЕМА СПОРТУ НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Апстракт *Спорт је био обавезан предмет на првој години факултетских студија до 1998. године када је таква пракса укинута Законом о универзитетима. С обзиром на Стратегију развоја спорта у Републици Србији за период од 2009. до 2013. године, одлучили смо да испитамо ставове и понашања београдских студената повезане са спортом и утврдимо да ли постоји потреба код студената за организованим бављењем спортом и активнијим учешћем универзитета у физичком васпитању студената. Спровели смо истраживање анкетирањем у којем смо испитали информисаност студената о стању спорта на универзитетима у Београду, њихово спортско понашање, њихове ставове о спорту на универзитету, те уверења о утицају спорта на студентски живот. Резултати упитника говоре да студенти високо вреднују спортске активности, да су спортски активни и да очекују пуну подршку универзитета у развоју спортске културе кроз изградњу спортских објеката и стимулисање спортског понашања студената. Дакле, постоји потреба да се надлежне структуре усмере у правцу стратешке подршке спортског понашања студената и учешћа универзитета у физичком васпитању студената.*

Кључне речи: спорт, студенти, универзитет

THE ATTITUDES OF BELGRADE UNIVERSITY STUDENTS TOWARDS SPORT

Abstract *Sport had been a compulsory subject in the first year of study until the 1998 University Act when this practice was abandoned. Considering the Strategy for Sport Development in the Republic of Serbia for the period 2009 - 2013 we decided to examine the attitudes and activities of the students related to sport in order to determine whether they need organized sport activities and whether University should participate more actively in physical education of students. We conducted a survey by which we examined how much students are informed about sport in the University, their engagement in sport activities, their attitudes towards sport in the University, and their beliefs regarding the influence of sport on student life. The results show that the students value highly sport activities, that they engage in sport and that they expect full support of the University for the development of sport culture through providing sport facilities and encouraging sportsmanship among students. So, there is a need for relevant authorities to plan strategic support for sportsmanship of students and the participation of the University in physical education of students.*

Keywords: sport, students, University.

¹ kordic@fb.bg.ac.rs

ОТНОШЕНИЕ БЕЛГРАДСКИХ СТУДЕНТОВ К СПОРТУ ПРИ УНИВЕРСИТЕТЕ

Резюме *Физкультура была обязательным предметом для студентов первого курса всех факультетов до 1998 года, когда, согласно Закону об университете, была отменена. Исходя из документа Стратегия по развитию спорта в Сербии в период 2009-2013 гг., было проведено исследование отношения белградских студентов к спорту, а именно существует ли потребность в организованной на факультетах спортивной активности. В исследовании был использован метод анкетирования. Полученные результаты показывают, что студенты высоко оценивают спортивные активности, что они занимаются спортом и ожидают полноценную поддержку университета развитию спорта, в первую очередь, через строительство спортивных объектов и стимулирование спортивной активности студентов. Одним словом, существует потребность в стратегической поддержке спортивной жизни студентов и участие университета в этом.*

Ключевые слова: спорт, студенты, университет.

Емина (М.) Копас-Вукашиновић¹
Педагошки факултет, Јагодина
Јелена Максимовић
Филозофски факултет, Ниш

UDK – 378.6:37(497.11)“2005/2010“; 371.12:37-051

ID 188110860

Оригинални научни рад

НВ.ЛХ 4.2011.

Примљен: 27. III 2011.

ДИПЛОМСКИ РАДОВИ СТУДЕНАТА ПЕДАГОГИЈЕ И ЊИХОВЕ ПРОФЕСИОНАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Апстракт У систему универзитетског образовања је припрема студената педагогије за занимање стручних сарадника у предшколској установи и школи комплексно питање. Она подразумева систематско и комплементарно деловање свих носилаца реализације наставних активности, у циљу стицања знања и искустава, затим развој професионалних компетенција младих педагога. Израда дипломског рада је један од елемената дипломског испита студената као завршница у систему њихове припреме за будуће занимање. Кроз ове радове је могуће сагледати ефекте образовних активности студената и њихову спремност за праћење и унапређивање образовно-васпитног процеса у установи кроз организовани аналитичко-истраживачки рад. Стога је ауторима овог рада било значајно да утврде колико су тематски оквир, садржај и структура дипломских радова студената педагогије усклађени са захтевима који се постављају педагозима као стручним сарадницима у односу на подручја њиховог деловања у предшколској установи и школи. У том контексту су испитана интересовања студената за поједине наставне предмете из којих су одабирали теме за своје дипломске радове, утврђен је однос између успеха студената на дипломском испиту и њиховог општег успеха током студија, затим су представљене истраживачке методе, технике и инструменти које су студенти користили у изради својих емпиријских или теоријских дипломских радова. Увидом у документацију и дескриптивном анализом је потврђено да су студенти педагогије Филозофског факултета у Нишу оријентисани на истраживање педагошке праксе у функцији њеног унапређивања.

Кључне речи: дипломски рад, студенти педагогије, педагог у установи, педагошка истраживања, унапређивање праксе.

PEDAGOGY STUDENTS' THESES AND PROFESSIONAL COMPETENCIES

Abstract Within the system of university education, the training of the students of pedagogy for professional counselling in preschools and schools is a complex issue. It implies systematic and complementary actions of all participants in the realization of the curricular activities and the development of professional competencies of young pedagogues. Writing a thesis is one of the elements of the final exam in the system of students' preparation for their future profession. Their theses reflect the results of educational activities as well as the students' preparedness for monitoring educational work in an institution through analytical research. The authors found it significant to determine to what extent the thematic framework, content and structure of the students' theses are in accord with the requirements posed to pedagogues as counsellors working in preschools and schools. In this context, our analysis focused on the students' preferences

¹ ekopas@rcub.bg.ac.rs

regarding the areas from which they selected the themes for their theses, the relationship between the students' achievement in the final exam and their average score during studies, and research methods, techniques and instruments they used in developing their empirical or theoretical theses. Our analysis consisted of two parts: a statistical analysis of the records and a descriptive one. Both confirmed that the students of pedagogy of the Faculty of Philosophy, University of Niš are oriented towards research of pedagogic practice in order to enhance it further.

Keywords: *thesis, students of pedagogy, pedagogue in an institution, pedagogic research, practice enhancement.*

ДИПЛОМНЫЕ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПЕДАГОГИКИ И ИХ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ КОМПЕТЕНЦИИ

Резюме

В системе университетского образования подготовка студентов педагогики к работе в дошкольных учреждениях и в школах - очень сложная проблема. Она подразумевает систематическую и совместную работу всех носителей организации процесса обучения в целях приобретения знаний и опыта, а затем и развитие профессиональных компетенций начинающих педагогов. Выполнение дипломной работы, как части выпускного экзамена студентов, является окончательным этапом в их подготовке к будущей профессиональной работе. На материале дипломных работ можно увидеть результаты образовательных активностей студентов и узнать, насколько они подготовлены к будущей аналитико-исследовательской работе. Поэтому, авторы данной работы старались определить, в какой мере тематические рамки, содержание и структура дипломных работ студентов педагогики соответствует требованиям работы в дошкольных учреждениях и школах. В этом контексте исследованы интересы студентов к выбранной теме дипломной работы и отдельным учебным предметам, выявлена связь успеха на дипломном экзамене и успеха во время учебы, показаны исследовательские методы, техники и инструменты применяемые студентами при подготовке теоретических или эмпирических дипломных работ. Дескриптивный анализ полученных результатов показывает, что студенты педагогики Философского факультета в Нише ориентированы на исследование педагогической практики в целях ее актуализации.

Ключевые слова: *дипломная работа, студенты педагогики, работа в учреждении, педагогические исследования, повышение эффективности.*

ЕФИКАСНОСТ НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА У IV РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ И СТРУЧНА ОСПОСОБЉЕНОСТ НАСТАВНИКА

Апстракт У овом раду приказани су резултати истраживања ефеката наставе физичког васпитања (експлозивна и репетитивна снага и статичка сила) у зависности од стручне оспособљености наставника. Наиме, у једном класичном педагошком експерименту са паралелним групама, у контролној групи наставу физичког васпитања су реализовали наставници разредне наставе, док су у експерименталној групи наставу реализовали професори физичког васпитања. Узорак истраживања је обухватио 360 ученика четвртог разреда основних школа. На основу резултата истраживања може се констатовати да је настава коју су реализовали професори физичког васпитања знатно више допринела развоју експлозивне снаге мишића опружача ногу, репетитивној снази мишића прегибача трупа и статичкој сили мишића флексора шаке. И у преостале три експериментом обухваћене варијабле: експлозивна снага мишића руку и раменог појаса, репетитивна снага мишића опружача трупа и статичка сила мишића руку и раменог појаса, дечаки и девојчице из експерименталне групе су остварили већи напредак у односу на дечаке и девојчице из контролне групе, али то није било и статистички значајно. Резултати овог истраживања се подударају са резултатима других истраживања из ове области (Биговић, 2003; Марковић, 2002; Стаматовић, 2001). Ово истраживање иде у прилог ставовима о неопходности увођења предметне наставе физичког васпитања у млађе разреде основне школе.

Кључне речи: физичко васпитање, ефикасност, разредна настава, стручност наставника, снага, сила.

PHYSICAL EDUCATION EFFICIENCY IN THE FOURTH GRADE OF ELEMENTARY SCHOOL AND TEACHERS' COMPETENCIES

Abstract The paper presents the results of the research on the effects of physical education (explosive and repetitive power and static force) as dependent upon the teacher's professional competency. Namely, in a classical pedagogic experiment with parallel groups, class teachers performed the teaching with the control group, while in the experimental group the task was performed by the teachers of physical education. The sample included 360 fourth-grade elementary-school students. Based on the results of the research it can be concluded that the instruction by professional teachers of physical education led to considerably higher development of the explosive power of leg stretching muscles, the repetitive power of body bending muscles, and the static force of hand flexors. The boys and girls of the experimental group showed better progress in three

¹ ucfak@ucfu.kg.ac.rs

further variables encompassed in the research: explosive power of arm and shoulder area muscles, repetitive power of body stretching muscles, and static force of arms and shoulder area, but the difference between them and the boys and girls in the control group was not statistically significant. These results are in accordance with other research results in this area (Bigović, 2003; Marković, 2002; Stamatović, 2001). This research supports the views of the necessity of introducing the subject of physical education in junior classes of elementary school.

Keywords: *physical education, efficiency, class teaching, teacher's competency, power, force.*

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ И ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ

Резюме

В данной работе приводятся результаты исследования эффективности обучения физическому воспитанию (взрывчатая, репетитивная и статическая силы) в зависимости от уровня профессиональной подготовки учителя. В целях исследования данной проблемы был проведен педагогический эксперимент с параллельными группами; в контрольной группе уроки физкультуры вели классные учителя, в то время как в экспериментальной группе преподавали учителя физкультуры. Исследование проведено на примере 360 учеников четвертого класса восьмилетней школы. Полученные результаты показывают, что обучение в экспериментальной группе, где работали учителя физического воспитания, в большей степени способствовало развитию взрывчатой силы мышц ног, репетитивной силы туловища и статической силы мышц рук. И по остальным экспериментом охваченным элементам, девочки и мальчики экспериментальной группы показали лучшие результаты, чем девочки и мальчики контрольной группы, но разница не оказалась статистически значимой. Результаты данного исследования совпадают с результатами других исследователей этой проблемы (Бигович, 2003; Маркович, 2002; Стаматович, 2001). Они укрепляют положение о том, что обучение физическому воспитанию и в начальной школе должны вести специально подготовленные учителя физкультуры.

Ключевые слова: *физическое воспитание, эффективность, классное обучение, компетентность учителей,*

УЧЕЊЕ СТРАНОГ ЈЕЗИКА ПОМОЋУ РАЧУНАРА

Апстракт *Учење језика помоћу рачунара је током последњих деценија у жижи интересовања примењене лингвистике. Све је више стручних и научних часописа који истражују и промовишу овај начин учења језика. Проблематика је посебно актуелна због снажне експанзије интернета и мултимедије. Циљ рада је да пружи детаљан преглед четрдесетогодишњег историјата примене рачунара у настави страног језика и укаже на различите могућности коришћења рачунара које стоје на располагању наставницима и ученицима. Бројна истраживања указују на потенцијале нових технологија у настави страних језика и да се осмишљеном применом тих технологија могу постићи изузетни резултати. Оне омогућавају учење страног језика у оквиру образовних установа и ван њих, стварају аутентична окружења у којима ученици могу да вежбају језик са изворним говорницима, позитивно утичу на мотивацију, омогућавају наставницима да помоћу интерактивних материјала сходно потребама и језичкој компетенцији ученика и подстичу ученике на самосталан рад.*

Кључне речи: *учење језика помоћу рачунара, настава страног језика, интернет.*

COMPUTER AIDED FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Abstract *Computer aided language learning has been in the focus of interest of applied linguistics in recent decades. Evergrowing is the number of professional and scientific journals which explore and promote this type of language learning. The issue is especially relevant because of the massive expansion of the Internet and multimedia. The aim of this article is to present an account of forty years of history of the application of the computer in foreign language teaching and to indicate to various possibilities of its usage available to both teachers and students. Numerous research stress the potentials of new technologies for foreign language teaching and show how by carefully planned application of these technologies exceptional results can be obtained. Informational technologies enable language learning inside and outside educational settings; create authentic environments in which students can practice communication with native speakers; enhance motivation for learning and stimulate learner autonomy, while at the same time enable teachers to select interactive materials according to the learners' needs and language levels.*

Keywords: *computer aided language learning, foreign language teaching, the Internet.*

¹ djukicmarina@hotmail.com

ОБУЧЕНИЕ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ КОМПЬЮТЕРА

Резюме

Обучение иностранному языку с использованием компьютера в последние десятилетия - в центре внимания прикладной лингвистики. Все больше научных журналов исследует и рекомендует этот способ обучения языку. Данная проблема актуализируется сильной экспансией Интернета и мульти-медиа. В данной работе приводится обзор сорокалетнего опыта применения компьютеров в преподавании иностранных языков, указывается на различные возможности использования компьютеров учениками и преподавателями. Многочисленные исследования указывают на большие возможности новых технологий в обучении иностранным языкам, при помощи которых можно обучаться и в школе и самостоятельно. Они обеспечивают аутентичную языковую ситуацию и коммуникацию с носителями языка, влияют на повышение мотивации, побуждают учеников к самостоятельной работе.

Ключевые слова: *обучение иностранному языку с использованием компьютера, преподавание иностранных языков, Интернет.*

ИНФОРМАТИЧКА КОМПЕТЕНТНОСТ ДИЗАЈНЕРА МЕДИЈА У ОБРАЗОВАЊУ

У свету су данас видни и веома значајни резултати истраживања
Апстракт у области информатике, медија, образовне и информатичке технологије. Најбројнија су она која се баве имплементацијом медија у процес наставе и учења. Судаћи по добијеним показатељима, највеће шансе за остваривање квалитативног помака у образовном процесу дају приступи засновани на педагогији медија, што подразумева и нови профил стручњака који се баве припремом и применом медија за потребе школа. Рад се бави неопходним компетенцијама дизајнера медија у образовању и оним што они треба да науче, као и приказом програма њиховог припремања на Педагошком факултету у Сомбору. Такође, у раду се излажу резултати компаративне анализе програма који се изводе на сличним факултетима у Немачкој, Ирскеој и Литванији.

Кључне речи: информатичка компетентност, дизајнер медија у образовању, информатички садржаји

IT COMPETENCES OF EDUCATIONAL MEDIA DESIGNERS

There are numerous and very important research results in the field of
Abstract informatics, media, educational and informational technology. The most numerous are those dealing with the implementation of the media in the teaching and learning process. According to the obtained indicators the highest chances to enhance the educational process will be created if the approaches based on media pedagogy are adopted, which implies a new profile of experts working on preparation and implementation of the media for the needs of school. The article describes essential competencies necessary to educational media designers and what they need to learn, as well as the training curriculum developed at the Faculty of Education in Sombor. Also, a comparison is made between this curriculum and similar programmes which are in practice in Germany, Ireland and Lithuania.

Keywords: informational competency, educational media designer, informational contents.

КОМПЬЮТЕРНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ ДИЗАЙНЕРА МАСС-МЕДИА В ОБРАЗОВАНИИ

В современном мире в настоящее время очень важными становятся
Резюме исследования в области информатики, масс-медиа, образовательной и компьютерной технологии. Среди них выделяются исследования процесса имплементации масс-медиа в процесс преподавания и обучения. Некоторые источники показывают, что для применения в образовательном процессе наиболее

¹ rajkol3@open.telekom.rs

интересны подходы, которые опираются на идеях педагогике масс- медиа. Для этого необходима подготовка специалистов, которые занимались бы внедрением и применением масс-медиа в школе. В данной работе перечисляются необходимые компетенции дизайнера масс-медиа в образовании, анализируется учебная программа, применяемая на Педагогическом факультете в Сомборе, приводятся результаты сопоставительного анализа программ обучения похожих факультетов в Германии, Ирландии и Литве.

Ключевые слова: компьютерная компетентность, дизайнер масс-медиа в образовании, информатика.

чки садржаји добијени анализом сличних програма на другим факултетима земаља у окружењу.

НАСТАВА И ВАСПИТАЊЕ

УПУТСТВО ЗА АУТОРЕ ПРИЛОГА

Достављање рада

Рад треба доставити редакцији у **електронској форми**, на адресу Педагошко друштво Србије, Теразије 26, 11000 Београд, са напоменом „За часопис“, **mail: pds_bgd@eunet.rs**.

Радови се достављају у Word формату, са Times New Roman фонтом, величина 12. Моле се домаћи аутори да користе фонт Serbian cyrillic.

Писане верзије се не враћају аутору.

Писање рада

Текст треба да буде откуцан **двоструким проредом**. Све странице основног текста морају бити нумерисане. На насловној страници треба навести наслов рада, академску титулу, име и презиме аутора, институцију у којој је аутор запослен, место, приватну или службену контакт адресу (поштанску и електронску), број телефона. Уколико рад има више аутора, за сваког појединачног аутора треба навести све наведене податке.

Рад не треба да буде дужи од 16 страница основног текста. Осим тога уз рад треба приложити резиме дужине 16 редова. На крају резимеа треба навести кључне речи (до пет).

Поред навођења наслова рада, имена и презимена аутора, текст резимеа, када се ради о тексту у којем се даје приказ емпиријског истраживања, треба да садржи: значај проблема или теме која се обрађује, циљ, задатке, методе, резултате, закључке, педагошке импликације реализованог истраживања. У случају теоријских радова треба навести значај проблема или теме која се обрађује, основна теоријска исходишта и елементе аналитичке разраде проблема и закључке.

– Домаћи аутори радове треба да доставе на српском језику
– Редакција обезбеђује превођење резимеа на енглески и руски језик.
– Табеле треба означити одговарајућим бројем и насловом који их јасно објашњава.

– Графички прикази треба да имају наслов и легенду која прати приказ.
– На крају рада на посебним страницама наводи се списак коришћене литературе.

Молимо ауторе да на крају рада наведу, у највише пет редова, основне професионалне податке о себи и електронску контакт адресу и годину рођења аутора.

Позиви на литературу - референце

Позиве на литературу треба давати у тексту, у заградама, а избегавати фусноте за навођење библиографских података. Фусноте треба користити, ако је то нужно, за коментаре и допунски текст. Имена страних аутора у тексту се наводе у транскрипцији приликом првог позива на аутора или извор са навођењем презимена аутора у оригиналу у загради. У следећим позивима на истог аутора довољно је навести само транскрипцију. У позиву на литературу наводи се презиме аутора и година издања извора на који се позивамо, на пример: (Ђорђевић, 1982). Навођење више аутора у загради треба уредити алфабетски, а не хронолошки. Ако су два аутора, у загради се наводе оба. Уколико је више од два аутора у загради се наводи презиме првог аутора и скраћеница *и сар*.

Списак референци на крају рада наводи се абecedним редом на следећи начин:

књига:

Трнавац, Н. (1996): *Педагог у школи - прилог методици рада школског педагога*, Београд: Учитељски факултет

чланак у часопису:

Коцић, Љ. (1984): Усавршавање концепције и структуре основне школе и унапређивање васпитно-образовног рада у њој, *Настава и васпитање*, бр. 3, 335 - 343.

прилог у зборнику:

Хавелка, Н. (1998): Прилог развијању концепције улоге наставника и улоге ученика у основној школи, *Наша основна школа будућности* (99 - 163), Београд: Заједница учитељских факултета Србије

енциклопедијска или речничка издања:

Педагошка енциклопедија I и II (1989), Београд: Завод за уџбенике и наставна средства

Ако се један аутор наводи више пута, наводи се по редоследу, години публикавања референце. Уколико се наводи више радова истог аутора у једној години треба их означити словима а; б; ц; (1997а, 1997б).

Молимо ауторе приказа књига да уз приказ обавезно доставе и књигу коју приказују.

Оцењивање радова

Рад процењују два компетентна рецензента. Рецензије се дају у писаном облику. На основу рецензија уредник доноси одлуку о објављивању рада и о томе обавештава аутора.

JOURNAL OF EDUCATION

CONTRIBUTORS' NOTES

Manuscripts should be submitted in **electronic form** to: Pedagoško društvo Srbije, Terazije 26, 11000 Beograd, with a note: **za Časopis**, or by email and attachment to: **pds_bgd@eunet.rs**

Style Sheet

Format:		
Length:	up to 16 pages	
Font:	Times New Roman (12 pt)	
Line spacing:	1.5	
Alignment:	Justified	
Margins:	Top and bottom	3 cm
	Left and right	3.5 cm
Page numbers:	Insert page numbers	

The paper should not exceed 16 pages, and should contain: (1) Title, (2) Abstract, (3) Body of the text, and (4) References/Bibliography. Figures, tables etc. should be provided on a separate page (with appropriate reference in the text) or inserted as moveable objects in the text, and should be labelled numerically and textually by clear explanation. Graphic presentations should have a title and the accompanying legend.

(1) Title: **bold capitals, centered**

(2) Abstract: an abstract about 16 lines (under the heading **Abstract**) with up to five keywords at the end should precede the body of the text.

(3) Body of the text: **bold** should only be used for the title, subtitles, and headings. *Italics* should be used for emphasis, examples interpolated in the text, non-English words and book/journal titles. "Double quotation marks" enclose brief citations running in the text (longer quotations, indented on all sides, are not put between quotation marks). References to literature should be incorporated in the text (in parentheses) and footnotes should be used, if necessary, only for comments and additional information.

(4) References/Bibliography should be limited to the content of the paper and stated in alphabetical order. Website references should be in a list of their own after all other material.

For books with more than three authors, the first name and the abbreviation **et al.** should be used (e.g. Quirk et al. 1985). Book and journal titles are in *italics*. Titles of articles in books and journals are in regular font style. Page references are required for articles in books and journals.

Sample references:

Books:

Brislin, R. (1995): *Understanding Culture's Influence on Behaviour*, New York, Harcourt Brace Jovanovich.

Chapters within books:

Willis, P. (1983): Cultural production and theories of reproduction, in: L. Barton & S.Walker (Eds) *Race, Class and Education*, London, Croom Helm, pp.127-145.

Articles:

Gardner, H. (1998): "A Multiplicity of intelligences" *Scientific American*, Winter Volume 9, No.4, 9-19.

Webpages:

"The Seven Sins of the Web" (Oct.2004): www.btopenworld.com/create/webpage

At the end of their contribution the authors are further asked to give their concise **professional bio data** (up to five lines) and electronic contact address. The data include: **author's name, academic title, affiliation, postal address** at which they wish to receive the Journal of Education. If there are more authors, the above data should be stated for each person.

The Journal of Education is edited quarterly.

ОБУЧЕНИЕ И ВОСПИТАНИЕ

РЕКОМЕНДАЦИЯ АВТОРАМ

Доставляење рада

Материалы для публикации необходимо направлять в редакцию журнала в электронном виде (во вложенном файле) по адресу: Педагогическое общество Сербии, ул. Теразие 26, 11000 Белград, Сербия, **mail: pds_bgd@eunet.rs**.

Правила оформления текста: параметры редактора – Word для Windows, шрифт – Times New Roman, высота шрифта – 12, межстрочное расстояние – двойное.

Страницы основного текста нумеруются. Принимаются работы объемом до 16 страниц основного текста. К основному тексту прилагается резюме объемом 16-20 строк, ключевые слова – не больше 5 слов. Таблицы и графики, сопровождающие статью должны иметь название и толкование.

Сведения об авторе (-ах) приводятся в конце статьи, а именно:

- фамилия, имя, отчество;
- ученая степень, ученое звание, место работы, должность;
- электронный адрес,
- полный почтовый адрес для получения журнала.

Ссылки на литературу в тексте: рядом с цитатой в скобках указывается фамилия автора, год издания и страница. Сноски – концевые – только по необходимости. Используемая литература приводится в конце работы в алфавитном порядке.

Полученные работы рецензируются двумя компетентными рецензентами. На основе их рецензий главный редактор принимает решение о публикации работы и об этом осведомляет автора.

Журнал выходит 4 раза в год.

Настава и васпитање

НВ	Год. LX	Бр. 1-4	Стр. 1-754	Београд	2011.
----	---------	---------	------------	---------	-------

UDK-37

ISSN 0547-3330

Редакција

др Љубомир Коцић
др Павел Згага, Словенија
др Драгица Тривић
др Илке Паршман, Немачка
др Снежана Маринковић
др Росица Александрова Пенкова, Бугарска
др Наташа Матовић
др Ала Степановна Сиденко, Русија
др Емина Хебиб
др Искра Максимовић
др Гордана Николић
др Саша Дубљанин

Главни и одговорни уредник

др Гордана Зиндовић-Вукадиновић

САДРЖАЈ ЧАСОПИСА “НАСТАВА И ВАСПИТАЊЕ” ЗА 2011. ГОДИНУ

НАСТАВА И УЧЕЊЕ	Страна	Број
<i>Маринко Lazzarich, Злата Томљеновић:</i> Могућност употребе стрипа у развоју комуникацијске компетенције 5-22	5-22	1
<i>Данијела Боровић, Милица Мирић:</i> Језичке потребе студената нефилолошке оријентације сагледане кроз искуства наставника стручних предмета. 23-35	23-35	1
<i>Дара Дамљановић:</i> Ставови и представе о Русији у језичкој свести студената хуманистичких наука..... 36-46	36-46	1
<i>Ана Бокић-Остојић Др Јелена Станисављевић:</i> Утицај теренске наставе биологије на трајност и квалитет стечених знања у области еколошког образовања.....47-57	47-57	1
<i>Саша Дубљанин:</i> Функција наставника и функција ученика – да ли је та подела одржива?..... 58-64	58-64	1
<i>Емина Хебиб, Вера Спасеновић:</i> Значај разгранате структуре школских активности 65-80	65-80	1
<i>Марија Борђевић, Бојана Димитријевић, Јелисавета Тодоровић:</i> Димензије личности адолесцената и склоност ка злоупотреби алкохола..... 81-99	81-99	1
<i>Марија Јелић:</i> Успех у школи и решавање међусобних конфликта ученика..... 100-115	100-115	1

<i>Далиборка Р. Поповић: Међузависност деловања породице и школе у превенцији насиља међу децом.....</i>	116-129	1
<i>Нада Половина: Инклузија из перспективе родитеља деце са сметњама у развоју .....</i>	130-144	1
<i>Милица Глигоровић, Марина Радић Шестић: Однос између нивоа развоја способности неопходних за успешно овладавање академским вештинама и пола код деце са специфичним сметњама у учењу .....</i>	145-156	1
<i>Исидора Кораћ: Међуљудски односи у школи и задовољство наставника послем .....</i>	157-169	1
<i>Милосав Петровић: Идеје о слободној школи и васпитању у делима Лава Николајевича Толстоја .....</i>	170-178	1
<i>Јелена Максимовић: Предшколски програми у Србији .....</i>	179-182	1
<i>Иван Анић, Драгица Павловић Бабић: Решавање математичких проблема у реалном контексту: квалитативна и квантитативна анализа постигнућа.....</i>	193-205	2
<i>Татјана Мишић, Љубиша Нешић: Утицај самовредновања ученика на ниво постигнутих резултата у настави физике у основној школи.....</i>	206-219	2
<i>Анђелка Игњачевић: На додиру социологије и лингвистике.....</i>	220-233	2
<i>Оливера Ивановић: Програми и правци који подржавају искуствено учење .....</i>	234-248	2
<i>Весна Одацић, Томка Миљановић, Коста Воскресенски: Могућности и ефекти примене иновативних дидактичких модела у настави биологије у гимназији .....</i>	249-261	2
<i>Маја Батез, Бранко Крсмановић: Савладаност наставних садржаја физичког васпитања зависно од метода рада.....</i>	262-282	2
<i>Андреја Микетић: Карактеристике понашања и особине личности ученика основне школе .....</i>	283-295	2
<i>Живка Крњаја, Драгана Павловић Бренеселовић: Васпитачи као истраживачи сопствене праксе.....</i>	296-309	2
<i>Гордана Мијаиловић: Игра у предшколском курикулуму.....</i>	310-319	2
<i>Весна Цолић, Сања Нишевић: Пожељне особине детета из угла васпитача .....</i>	320-327	2
<i>Ивана Луковић: Класични случајеви из медицинске етике.....</i>	328-334	2
<i>Александра Павић Панић: Artists and the World of Art.....</i>	335-338	2
<i>Снежана Маринковић: Активност ученика у светлу развојних теорија учења .....</i>	349-366	3
<i>Лидија Радуловић, Милица Митровић: Зашто су наставне методе у нашим школама недовољно разноврсне?.....</i>	367-377	3
<i>Весна Анђелковић, Татјана Стефановић-Станојевић, Снежана Видановић: Одрастање у периоду транзиције: афективно везивање и потреба за тражењем узбуђења.....</i>	378-392	3
<i>Наталија Николајева Давидова: Координација рада опште-образовних установа оријентисаних на иновациони развој .....</i>	393-405	3
<i>Костовић Светлана, Зуковић Слађана, Боровица Тамара: Инклузивно образовање и школски контекст.....</i>	406-418	3

<i>Бранислав Бројчин, Слободан Банковић, Мирјана Јапуница-Милисављевић:</i> Социјалне вештине деце и младих с интелектуалном ометеношћу ...	419-429	3
<i>Жсенија Станимиров, Бранка Јаблан, Александра Грбовић:</i> Припрема средњошколаца за школовање са вршњацима оштећеног вида	430-442	3
<i>Мирјана Станковић-Ђорђевић, Јелисавета Тодоровић:</i> Контекстуални модел родитељских васпитних утицаја	443-460	3
<i>Софија Маричић, Горана Старијаш:</i> Иницијално образовања учитеља у европским земљама	461-471	3
<i>Жељко Вучковић:</i> Студенти гугл-генерације: педагошки и етички аспекти коришћења интернета у високошколском образовању	472-483	3
<i>Милана Пантелић, Ањелија Ивков-Џигурски, Владимир Стојановић:</i> Интересовање студената за садржаје који се односе на заштиту животне средине	484-499	3
<i>Светлана Шпановић:</i> Индивидуализована настава у теорији и пракси	500-514	3
<i>Марјана Пардањац, Драгица Радосав:</i> Ефикасност примене образовног рачунарског софтвера “Сахариди” у настави хемије.....	515-528	3
<i>Ненад Вуловић:</i> Диференцијација геометријских садржаја и активно учење у почетној настави математике	529-539	3
<i>Биљана Бодрошки:</i> Сврха универзитетског образовања са становишта хумболтовских неохуманистичких вредности.....	549-564	4
<i>Радован Антонијевић:</i> Природа когнитивне препреке у процесу интелектуалног васпитања.....	565-583	4
<i>Милица Глигоровић, Наташа Буха Буровић:</i> Сензорна и сензомоторичка интеграција код деце млађег школског узраста	584-594	4
<i>Ирена Стојковић, Даница Васиљевић-Продановић:</i> Подстицање интелектуалног развоја.....	595-605	4
<i>Ленче Милошева:</i> Значај друштвених односа и емоција у контексту учења.	606-619	4
<i>Даринка Шкорић, Драгица Тривић:</i> Учење хемије и аутономија ученика	620-635	4
<i>Гордана Ђигић, Снежана Стојиљковић:</i> Развијање протокола за процену стилова наставника у управљању разредом.....	636-650	4
<i>Благица Златковић, Данијела Петровић:</i> Иницијално образовање учитеља у Србији: анализа компатибилности планова и програма учитељских факултета.....	651-663	4
<i>Сања Нишевић, Весна Цолић, Нина Бркић:</i> Најчешће навођене препреке у раду васпитача	664-672	4
<i>Емина (М.) Копас-Вукашиновић, Јелена Максимовић:</i> Дипломски радови студената педагогије и њихове професионалне компетенције.....	673-687	4
<i>Борис Кордић, Лепа Бабић:</i> Однос београдских студената према спорту на универзитету	688-702	4
<i>Милован Стаматовић, Горан Шекељић:</i> Ефикасност наставе физичког васпитања у IV разреду основне школе и стручна оспособљеност наставника	703-717	4
<i>Марина Ђукић Mirzayantz:</i> Учење страног језика помоћу рачунара.....	718-728	4
<i>Рајко Пећанац, Драган Раствовац:</i> Информатичка компетентност дизајнера медија у образовању	729-739	4

Journal of Education

JE	Year LX	No. 1-4.	P. 1-754	Belgrade	2011.
----	---------	----------	----------	----------	-------

UDK-37

ISSN 0547-3330

Editorial Board

Ljubomir Kocić, Ph.D.
Pavel Zgaga, Ph.D., Slovenia
Dragica Trivić, Ph.D.
Ilke Parchmann, Ph.D. Germany
Snežana Marinković, Ph.D.
Rossitsa Aleksandrova, Penkova, Ph.D. Bulgaria
Nataša Matović, Ph.D.
Alla Stepanovna Sidenko, Ph.D, Russia
Emina Hebib, Ph.D.
Iskra Maksimović, Ph.D.
Gordana Nikolić, Ph.D.
Saša Dubljanin, Ph.D.

Editor-in-chief

Gordana Zindović-Vukadinović, Ph.D.

CONTENTS OF JOURNAL OF EDUCATION FOR YEAR 2011

	TEACHING AND LEARNING	Page	No.
<i>Маринко Lazzarich, Злата Томљеновић: The Possibilities of Using Comic Strips for Developing Communication Competence</i>		5-22	1
<i>Danijela Đorović, Milica Mirić: Linguistic Needs of Students of Non-Philological Orientation Viewed through Subject Teachers' Experiences</i>		23-35	1
<i>Dara Damljanović: Attitudes and Image of Russia among Students of Humanities</i> .		36-45	1
<i>Ана Ђокић-Остојић Јелена Станисављевић: Effects of Biology Field-Trip Lessons on Durability and Quality of Acquired Knowledge in Environmental Education</i>		47-57	1
<i>Saša Dubljanin: Teacher's Function & Learner's Function – Is the Division Sustainable?</i>		58-64	1
<i>Emina Hebib, Vera Spasenović: The Importance of Extended Structure of School Activities</i>		65-80	1
<i>Marija Đorđević, Bojana Dimitrijević, Jelisaveta Todorović: Adolescent Personality Traits and Tendency to Alcohol Abuse</i>		81-99	1
<i>Marija Jelić: Academic Attainment and Peer Conflict</i>		100-115	1
<i>Daliborka R.Popović: Interdependence of Family and School Activities in Prevention of Violence among Children</i>		116-129	1

<i>Nada Polovina</i> : Inclusion from the Perspective of Parents of Children with Special Needs.....	130-144	1
<i>Milica Gligorović, Marina Radić Šestić</i> : The Relationship between the Level of Development of Abilities for Successful Acquisition of Academic Skills and Sex of Children with Specific Learning Difficulties.....	145-156	1
<i>Isidora Korać</i> : Interpersonal Relations in School and Teachers' Satisfaction with Work.....	157-169	1
<i>Milosav Petrović</i> : Ideas of Free School and Education in Works by Lev Nikolaevich Tolstoy.....	170-178	1
<i>Jelena Maksimović</i> : Preschool Curricula in Serbia.....	179-182	1
<i>Ivan Anić, Dragica Pavlović-Babić</i> : Solving mathematical problems in real context: qualitative and quantitative analysis of achievement.....	193-205	2
<i>Tatjana Mišić, Ljubiša Nešić</i> : Effects of students' self-evaluating on the level of attainment in elementary-school physics.....	206-219	2
<i>Anđelka Ignjačević</i> : At the interface of sociology and linguistics.....	220-233	2
<i>Olivera Ivanović</i> : Programmes and trends which support experiential learning.....	234-248	2
<i>Vesna Odadžić, Tomka Miljanović, Kosta Voskresenski</i> : Possibilities and effects of use of innovative didactic models in teaching biology in grammar school.....	249-261	2
<i>Maja Batez, Branko Krsmanović</i> : Achievements in physical education dependent upon teaching methods.....	262-282	2
<i>Andreja Miketič</i> : Behavioural and personality characteristics of elementary school students.....	283-295	2
<i>Živka Krnjaja, Dragana Pavlović Breneselović</i> : Preschool educators as researchers of their own practice.....	296-309	2
<i>Gordana Mijailović</i> : Play in preschool curriculum.....	310-319	2
<i>Vesna Colić, Sanja Nišević</i> : Desirable characteristics of the child as seen by kindergarten educators.....	320-327	2
<i>Ivana Luković</i> : Classic Cases in Medical Ethics.....	328-334	2
<i>Aleksandra Pavić Panić</i> : Artists and the World of Art.....	335-338	2
<i>Snežana Marinković</i> : Students' activities in the light of developmental theories of learning.....	349-366	3
<i>Lidija Radulović, Milica Mitrović</i> : Why do teaching techniques in our school lack in diversity?.....	367-377	3
<i>Vesna Anđelković, Tatjana Stefanović-Stanojević, Snežana Vidanović</i> : Growing up in the period of transition: affective attachment and sensation seeking in adolescents.....	378-392	3
<i>Natalija Nikolajevna Davidova</i> : Coordinating work of educational institutions oriented towards innovative development.....	393-405	3
<i>Kostović Svetlana, Zuković Sladjana, Borovica Tamara</i> : Inclusive education and school context.....	406-418	3
<i>Branislav Brojčin, Slobodan Banković, Mirjana Japundža-Milisavljević</i> : Social skills of children and the young with intellectual impairment.....	419-429	3
<i>Ksenija Stanimirov, Branka Jablan, Aleksandra Grbović</i> : Preparing highschoolers for coeducation with peers with impaired eyesight - workshop approach.....	430-442	3

<i>Mirjana Stanković-Djirdjević, Jelisaveta Todorović: Contextual model of parental educational influences.....</i>	443-460	3
<i>Sofija Maričić, Gorana Starijaš: Initial teacher education in european countries.....</i>	461-471	3
<i>Željko Vučković: Google-generation students: pedagogical and ethical aspects of the internet use in high education .....</i>	472-483	3
<i>Milana Pantelić, Andjelija Ivkov-Džigurski, Vladimir Stojanović: Students' interestedness in environmental contents .....</i>	484-499	3
<i>Svetlana Španović: Views on individualized teaching .....</i>	500-514	3
<i>Marjana Pardanjac, Dragica Radosav: The efficiency of the application of the educational computer software "Saccharide" in chemistry teaching.....</i>	515-528	3
<i>Nenad Vulović: Differentiation of geometric contents and active learning in the initial stage of teaching mathematics .....</i>	529-539	3
<i>Biljana Bodroški: The purpose of university education from the point of view of humboldtian neohumanistic values.....</i>	549-583	4
<i>Radovan Antonijević: The nature of "cognitive obstacle" in the process of intellectual education.....</i>	565-583	4
<i>Milica Gligorović, Nataša Buha Đurović: Sensory and sensorimotor integration in younger school age children.....</i>	584-594	4
<i>Irena Stojković, Danica Vasiljević-Prodanović: Stimulating intellectual development .....</i>	595-605	4
<i>Lence Miloseva: The importance of social relationships and emotions in the learning context .....</i>	606-619	4
<i>Darinka Škorić, Dragica Trivić: Chemistry learning context and learner autonomy .....</i>	620-635	4
<i>Gordana Đigić, Snežana Stojiljković: Developing a protocol for evaluating teachers' classroom management styles.....</i>	636-650	4
<i>Blagica Zlatković, Danijela Petrović: Pre-service teacher training in Serbia: the analysis of teacher college curricula compatibility.....</i>	651-663	4
<i>Sanja Nišević, Vesna Colić, Nina Brkić: Most frequent obstacles in preschool teachers' work .....</i>	664-672	4
<i>Emina (M.) Kopas-Vukašinić, Jelena Maksimović: Pedagogy students' theses and professional competencies .....</i>	673-687	4
<i>Boris Kordić, Lepa Babić: The attitudes of Belgrade university students towards sport.....</i>	688-702	4
<i>Milovan Stamatović, Goran Šekeljić: Physical education efficiency in the fourth grade of elementary school and teachers' competencies.....</i>	703-717	4
<i>Marina Đukić Mirzayantz: Computer aided foreign language learning.....</i>	718-728	4
<i>Rajko Pećanac, Dragan Rastovac: IT competences of educational media designers.....</i>	729-739	4

Обучение и воспитание

JE	Год. LX	Но. 1-4.	стр. 1-754	Белграде	2011.
----	---------	----------	------------	----------	-------

UDK-37

ISSN 0547-3330

Редакција

др Љубомир Коцић
др Павел Згага, Словенија
др Драгица Тривић
др Илке Паршман, Немачка
др Снежана Маринковић
др Росица Александрова Пенкова, Бугарска
др Наташа Матовић
др Ала Степановна Сиденко, Русија
др Емина Хебиб
др Искра Максимовић
др Гордана Николић
др Саша Дубљанин

Главни и одговорни уредник

др Гордана Зиндовић-Вукадиновић

СОДЕРЖАНИЕ ЖУРНАЛА ДЛЯ 2011. ГОД

ПРЕПОДАВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ	Стр.	Но.
<i>Маринко Лаззарич, Злата Томленович:</i> Роль комикса в формировании коммуникативной компетенции.....	5-22	1
<i>Даниела Джёрвич, Милица Мирич:</i> Языковые потребности студентов нефилологического профиля из угла преподавателей-предметников....	23-35	1
<i>Дара Дамљанович:</i> Образ России в языковом сознании студентов гуманитарных наук	36-46	1
<i>Анна Джёкич-Остоич, Елена Станисавлевич:</i> Влияние наглядного обучения биологии на прочность и качество приобретенных знаний в области экологического образования.....	47-57	1
<i>Саша Дубљанин:</i> Роль преподавателя и роль ученика - сохранимо ли такое деление?	58-64	1
<i>Емина Хебиб, Вера Спасенович:</i> Значение разветвленности структуры школьных активностей	65-80	1
<i>Мария Джёрджевич, Бояна Димитриевич, Елисавета Тодорович:</i> Составляющие личности подростка и склонность к злоупотреблению алкоголем.....	81-99	1
<i>Мария Елич:</i> Успеваемость в школе и решение конфликтов между учащимся	100-115	1

<i>Далиборка Попович: Взаимозависимость мероприятий семьи и школы в предупреждении насилия среди детей</i>	116-129	1
<i>Нада Половина: Инклюзия с точки зрения родителей детей с задержкой в развитии</i>	130-144	1
<i>Милица Глигорович, Марина Радич-Шестич: Связь уровня развитости способностей необходимых для успешного усвоения академических умений и пола у детей с особыми трудностями в учении</i>	145-156	1
<i>Исидора Корач: Межличностные отношения в школе и удовлетворенность преподавателей работой</i>	157-169	1
<i>Мирослав Петрович: Идеи о свободной школе и воспитании в трудах Льва Николаевича Толстого</i>	170-178	1
<i>Елена Максимович: Дошкольные программы в Сербии</i>	179-182	1
<i>Иван Анич, Драгица Павлович Бабич: Решение математических проблем в реальном контексте: каче ственный и количе ственный анализ результатов</i>	193-205	2
<i>Татьяна Мишич, Любиша Нешич: Влияние самоэвальвации учеников на уровень знаний в обучении физике в основной школе</i>	206-219	2
<i>Анджелка Игнячевич: На стыке социологии и лингвистики</i>	220-232	2
<i>Оливера Иванович: К проблеме программ и направлений опытного обучения</i>	234-248	2
<i>Весна Одаджич, Томка Милянович, Коста Воскресенски: Возможности применения новых дидактических моделей в обучении биологии в гимназии</i>	249-261	2
<i>Майя Батез, Бранко Крсманович: Усвоение учебных содержаний по физическому воспитанию в зависимости от метода работы</i>	262- 282	2
<i>Андрея Микетич: Поведенческие и личностные особенности учеников основной школы</i>	283-295	2
<i>Живка Крняя, Драгана Павлович Бренеселович: Воспитатели как исследователи своей практики</i>	296-309	2
<i>Гордана Миялович: Игра в дошкольном куррикулуме</i>	310-319	2
<i>Весна Цолич, Саня Нишевич: Желательные качества ребенка из угла воспитателя</i>	320-327	2
<i>Ивана Лукович: Классические случаи медицинской этики</i>	328-334	2
<i>Александра Павич Панич: Artists and the World of Art</i>	335-338	2
<i>Снежана Маринкович: Активность учащихся в свете развивающих теорий учения</i>	349-366	3
<i>Лидия Радулович, Милица Митрович: Почему методы обучения в наших школах недостаточно разнообразны?</i>	367-377	3
<i>Весна Анджелкович, Татьяна Стефанович Станоевич, Снежана Виданович: Развитие в период транзиции: аффективная привязанность и потребность в поиске возбуждений</i>	378-392	3
<i>Давыдова Наталия Николаевна: Координација рада опште-образовних установа оријентисаних на иновациони развој</i>	393-405	3
<i>Костович Светлана, Зуквич Сладжана, Боровица Тамара: Инклюзивное образование и школьный контекст</i>	406-418	3
<i>Бранислав Бройчин, Слободан Банкович, Мирьяна Япунджа Милисавлевич: Социальные навыки детей и молодежи с задержкой в интеллектуальном развитии</i>	419-429	3

<i>Ксения Станимиров, Бранка Яблан, Александра Грбович: Подготовка среднешкольников к обучению вместе со сверстниками с нарушением зрения .....</i>	430-442	3
<i>Мирьяна Станкович Джорджевич, Елисавета Тодорович: Контекстуальная модель воспитательных влияний родителей .....</i>	443-460	3
<i>София Маричич, Горана Старияш: Образование учителей в европейских странах .....</i>	461-471	3
<i>Желько Вучкович: Студенты гугл-поколения: педагогические и этические аспекты использования интернета в высшем образовании .....</i>	472-483	3
<i>Милана Пантелич, Анджелия Ивков Джигурски, Владимир Стоянович: Интерес студентов к учебным темам о защите окружающей среды..</i>	484-499	3
<i>Светлана Шпанович: Мнения об индивидуализированном обучении .....</i>	500-514	3
<i>Марьяна Парданиц, Драгица Радосав: Эффективность применения образовательного компьютерного софтвера „сахариды” в обучении химии.....</i>	515-528	3
<i>Ненад Вулович: Дифференциация геометрических содержаний и активное обучение математике на начальном этапе.....</i>	529-539	3
<i>Биляна Бодроски: Смысл университетского образования с точки зрения гумбольтовских неогуманистических ценностей.....</i>	549-564	4
<i>Радован Антониевич: Природа когнитивного препятствия в процессе умственного воспитания .....</i>	565-583	4
<i>Милица Глигорович, Наташа Буха Джурович: Сенсорная и сенсомоторная интеграция у детей младшего школьного возраста.....</i>	584-605	4
<i>Ирена Стойкович, Даница Васильевич-Проданович: Побуждение к умственному развитию .....</i>	595-605	4
<i>Ленче Милошева: Роль общественных отношений и эмоций в контексте учения .....</i>	606-619	4
<i>Даринка Шкорич, Драгица Тривич: Обучение химии и автономия учащихся.....</i>	620-635	4
<i>Гордана Джигич, Снежана Стоилькович: Развитие протокола оценки стилей учителя в управлении классом .....</i>	636-650	4
<i>Благица Златкович, Даниела Петрович: Образование учителей в Сербии: анализ совместимости учебных планов и программ педагогических факультетов .....</i>	651-663	4
<i>Саня Нишевич, Весна Цолич, Нина Бркич: Частые трудности в работе воспитателей .....</i>	664-672	4
<i>Эмина Копас-Вукашинович, Елена Максимович: Дипломные работы студентов педагогики и их профессиональные компетенции.....</i>	673-687	4
<i>Борис Кордич, Лена Бабич: Отношение белградских студентов к спорту при университете.....</i>	688-702	4
<i>Милован Стаматович, Горан Шекелич: Эффективность обучения физическому воспитанию и профессиональная подготовка учителя .</i>	703-717	4
<i>Марина Джукич Мирзиянтз: Обучение иностранному языку с использованием компьютера .....</i>	718-728	4
<i>Райко Печанац, Драган Раствовац: Компьютерная компетентность дизайнера масс-медиа в образовании .....</i>	729-739	4

*Адреса редакције:
Педагошко друштво Србије
Теразије 26, 11000 Београд
Тел. 011/ 268 77 49
E-mail: pds_bgd@eunet.rs*

*Настава и васпитање не плаћа општи порез на промет.
Часопис има ранг међународног и излази уз финансијску
помоћ Министарства за науку и технолошки развој
Републике Србије*

Претплата на рачун 125-456-89

Financial Assistance:
Ministry of Science and Technological Development
Pedagogical Society of Serbia

*Subscription: 60 EUR institutions
40 EUR individuals*

*Account No: 935903510, PIRAEUS BANK
SWIFT: FIELD 56A: DEUTDEFF
FIELD 57A: ACCT.NO.935903510
PIRBRSBG
FIELD 59: PEDAGOŠKO DRUŠTVO,
RS35125120000000111178*

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37

НАСТАВА и васпитање / главни и
одговорни уредник Гордана
Зиндовић-Вукадиновић. - Год. 1, бр. 1 (март
1952)- . - Београд (Теразије 26) :
Педагошко друштво Србије, 1952- (Београд :
Vodex). - 24cm

Тромесечно
ISSN 0547-3330 = Настава и васпитање
COBISS.SR-ID 6026754